

SON 10 YILLIK DÖNEMDE GENÇLİK POLİTİKALARI BAĞLAMINDA YAŞANAN DEMOKRATİK EVRİM SÜRECİ

Ahmet Kızılkaya * - Ömür F. Karakullukçu ** - Cemalettin Kömürcü ***

ÖZET

Nüfusunun yaklaşık olarak yarısının 28 yaşın altında olduğu ve bu yönüyle Avrupa'nın en genç ülkesi konumunda bulunan Türkiye, 20. yüzyılın ikinci yarısı boyunca Türk siyasal hayatına egemen olan vesayetçi anlayıştan ötürü, sahip olduğu bu büyük potansiyeli sağlıklı bir şekilde değerlendirememiş ve gençler çoğunlukla sınırlandırılması ve kontrol altında tutulması gereken negatif bir güç olarak tanımlanmışlardır. Ancak 21. yüzyıl Türkiye'si gençlere yönelik bu olumsuz söylemin ve bu söylem uyarınca geliştirilen paradigmalardan uzaklaşarak, gençlerin artık toplumun ana aktörlerinden ve kurucu unsurlarından biri haline geldiği ve tüm gelecek planlamalarının merkezine yerleştirildiği bir yönelime kavuşmuştur. Bu makalenin amacı, gençlere ve gençliğe dair yaşanan bu değişimi çeşitli göstergeler eşliğinde incelemektir.

ANAHTAR KELİMELELER: Gençlik, gençlik politikası, gençlik söylemi, AK Parti

* Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Araştırma Görevlisi

** Kırıkkale Üniversitesi, Öğretim Görevlisi

*** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Doktora Öğrencisi

THE DEMOCRATIC EVOLUTION PROCESS IN THE LAST DECADE IN THE CONTEXT OF YOUTH POLICIES

Ahmet Kızılkaya * - Ömür F. Karakullukçu ** - Cemalettin Kömürcü ***

ABSTRACT

Turkey, half of whose population is under age 28 and which is considered to be one of the youngest country in Europe could not make use of the potential it had due to custody taking over the political life in the second half of the twentieth century and the youth was defined as the negative power since it was limited and held under control. However, Turkey of twenty first century has gained a tendency which has left the negative discourse concerning youth and the paradigm of the discourse; where the youth has become one of the actors of the society and one of the founding component of society and has been put to the center of the plans for future. The purpose of this article is to survey the transformation concerning youth and youngs in line with the indicators of this change.

KEYWORDS: Youth, youth policies, youth discourse, AK Party

---

* Ağrı İbrahim Çeçen University, Research Assistant

** Kırıkkale University, Lecturer

*** Ondokuz Mayıs University, PhD Student

GİRİŞ

Kendi doğallığında gelişen siyasal, toplumsal ve ekonomik ihtiyaçların zorunlu kıldığı bir genel talebe istinat etmeyen, demokratik bir toplum düzeninde olması gereken bireysel ve grup haklarına tam olarak riayet etmeyen ve darbeci bir anlayışın ürünü olan 1982 Anayasası'nın kurum-sallaştırdığı devlet düzeni, resmi düzeyde makbul görünenin dışında bir yaşam alanının oluşmasına izin vermemiş, bu doğrultudaki çabaları da engellemeye çalışmıştır.

Oluşturulan bu katı devlet düzeninde, özgür ve eleştirel bireyin gelişimine imkân tanınmadığı gibi, bu doğrultuda irade gösterenler de çeşitli şekillerde cezalandırılmış ve her türlü farklılığın yok sayıldığı siyasa-dışı bir toplumsal ilişkiler alanı üretilmek istenmiştir.

Söz konusu siyasa-dışılığın kendisini en belirgin şekilde hissettirdiği toplumsal kesimlerin başında ise Türkiye nüfusunun yaklaşık olarak yarısını oluşturan gençlik gelmektedir. 1960 Darbesiyle başlayan ve neredeyse her on yılda bir tekrar eden askeri müdahalelerin şekillendirdiği vesayetçi anlayış, diğer toplumsal ünitelerle birlikte, gençliği de tek tipçi-üniform bir kültürel formasyona tabi tutmuş ve gençliğin gerek ülke gerekse dünya meselelerine karşı ilgisiz kalmalarını teşvik edecek politikalar oluşturmuştur.

Ancak Türkiye'nin 21. yüzyılın ilk çeyreğinde başlattığı ve halen devam eden köklü dönüşüm süreci, birçok alanda olduğu gibi, gençlik alanında da paradigmatik nitelikli değişimlerin yaşanmasına katkı sağlamış, "pasif ve edilgen gençlik" politikalarının yerini, "aktif ve etken gençlik" politikaları almaya başlamıştır. Bu da, neredeyse Cumhuriyet tarihi boyunca süregelen anti-demokratik nitelikli gençlik politikalarının, artık çağdaş dünyadaki yönelimlerle paralel olarak değiştiğini ve demokratik bir nitelik kazanmaya başladığını göstermektedir.

Bu makale, gençliğe ve gençlik politikalarına yönelik söz konusu değişim sürecine odaklanmakta ve Türkiye'nin AK Parti'nin yönetiminde geçirdiği son on yıl boyunca izlenen gençlik politikalarını siyasal ve kurumsal nitelikli çeşitli göstergeler açısından incelemeyi amaçlamaktadır.

1. PARADİGMA DEĞİŞİKLİĞİ: ATIL GENÇLİKTEN DİNAMİK GENÇLİĞE DOĞRU

Türk siyasal hayatının yakın dönemlerine ilişkin detaylı bir inceleme yapıldığında, gençlik olgusunun bütünlüklü ve sistematik bir politikanın ya da programın odağına yerleştirilmediği ve çoğunlukla kendisine ödevler yüklenen ve sınırlar çizilen bir toplumsal belirlenim alanı olarak kurgulandığı görülecektir. Çok uluslu bir İmparatorluğun bakiyesi olarak kurulan Cumhuriyetin ilk yıllarında temelleri atılan bu kurgunun idealize ettiği gençlik anlayışının, neredeyse 20. yüzyılın tamamına yayılan bir siyasal yönelimi ifade ettiği söylenebilir.

Türkiye'nin çok partili hayata geçişiyle birlikte başlayan demokrasi serüveninin sık aralıklarla yapılan askeri darbelerle kesintiye uğraması ve bu darbeleri müteakip olarak oluşturulan vesayet dönemi anayasaları, yalnızca ülkedeki olağan siyasal dengeleri, ekonomik istikrarı ve toplumsal barışı zedelemekle kalmamış, aynı zamanda gençlerin/gençliğin kendi dinamiklerine ve ideallerine uygun bir özgürlük ortamı içinde yaşamalarına da mani olmuştur. Vesayetçi yapıların görece güç kaybettiği ve siyasal iktidarların halkın özgür iradesiyle belirlendiği kısa süreli istisnai dönemler haricinde, gençlik, 'kontrol edilmesi gereken tehlikeli bir olgu' olarak tanımlanmış ve kendisini geliştirebileceği imkân ve ortamlardan mahrum bırakılmıştır.

Ancak gerek küresel düzeydeki gelişmelerin etkisiyle gerekse Türkiye'nin iç dinamiklerinde meydana gelen esaslı dönüşümlerle birlikte, tüm alanlarda olduğu gibi, gençlik alanında da tanımlardan uygulamalara kadar yansıyan radikal değişiklikler yaşanmıştır. Türkiye'nin Özal'lı yıllarla birlikte başlattığı dışı açılma süreci, bir taraftan Türkiye'nin serbest piyasa ekonomisine geçişini ve küresel sermayeye entegrasyonunu kolaylaştırırken, diğer taraftan Avrupa Birliği'ne üye olmayı vazgeçilmez bir ideal olarak sahiplenmesini sağlamıştır. Özal Hükümetlerinin temellerini attığı bu yönelim, AK Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılından itibaren daha da güçlü ve kararlı bir siyasal iradeye dönüşmüş ve yapısal nitelikli değişimlerin yaşandığı hızlı bir reform dönemine girilmiştir.

Türkiye'nin AK Parti'nin yönetiminde geçirdiği son on yıl boyunca siyasetten ekonomiye, spordan eğitime kadar hemen her alanda köklü düzenlemeler ve reformlar yapılmıştır. Bu düzenleme ve reformların bir kısmı doğrudan bir kısmı ise dolaylı olarak gençliğe ilişkin olup, münhasıran gençliğe yönelik çalışmalar da söz konusudur.

Son on yıllık dönemde gençliğe yönelik olarak yapılan düzenlemelerin en başında, şüphesiz ki 'vizyon değişikliği' gelmektedir. Zira bu dönemde gençliğe dair geleneksel vizyon değişikliğe uğramış ve 20. yüzyıldan miras kalan nesneleştirici gençlik tanımı terk edilerek, gençliğin öznelğine ve dönüştürücü gücüne vurgu yapan çağdaş bir yaklaşım geliştirilmiştir. Gerek AK Parti'nin programında gerekse hükümet programlarında karşılığını bulan bu yeni yaklaşımın temel hedefi, özgür düşünceli, kendi başına karar verebilen, sorgulayan, kendi toplumunun ve evrensel anlayışın doğrularından haberdar olan ve hayatın güçlükleri ile baş edebilecek donanımlı ve yetenekli gençler yetiştirmektir (Adalet ve Kalkına Partisi, 2013).

Bu açıdan bakıldığında, devletin gençliğe ilişkin bakış açısının geçmiş dönemlerle kıyas kabul etmeyecek şekilde değiştiğini ve artık gençliğe yönelik daha kuşatıcı ve ileri düzeyde planlamalar yapılacağını ortaya koyması bakımından, AK Parti'nin 4. dönem iktidarını temsil eden 61. Hükümet programına bakmak yararlı olacaktır. Zira söz konusu program, çoğunlukla gençliğe dair genel ve sloganik söylemlerden oluşan geçmiş dönem hükümet programlarından farklı olarak, münhasıran gençliğe yönelik kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na atıfla uzun soluklu ve bütünlüklü bir vizyon sunmaktadır.

Nitekim bu bakanlık kurulduktan kısa bir süre sonra Cumhuriyet tarihi boyunca ilk defa gençliğe yönelik "Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi" adını taşıyan somut bir çerçeve belge hazırlanmış ve 2013 yılının ilk ayında yürürlüğe girmiştir. Bu çerçeve belge, gençlik politikalarının vizyonunu şu şekilde belirlemiştir:

Gençlik politikalarının vizyonu; gençlerin evrensel ve insani değerlere sahip, milli ve manevi değerlerine bağlı, çevreye saygılı, bilgi ve özgüven sahibi, etkin, girişimci, toplumsal aidiyet duygusu yüksek, toplumsal hayata aktif katılan, temel hak ve hürriyetlerini etkin bir biçimde kul-

lanan ve uluslararası alanda akranlarıyla rekabet edebilecek seviyede bireyler olarak kendi potansiyellerini tam anlamıyla gerçekleştirebilecekleri imkân ve zemini oluşturmaktır (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2013).

Türkiye'nin AK Parti iktidarı altında geçirdiği son on yıldaki istikrarlı hükümetler döneminin her alanda sağladığı büyüme ve gelişme imkânlarının gençlikle ilgili alanlarda da aynı şekilde karşılığını bulmuş olması ve özellikle 61. Hükümet döneminde bu alanlardaki yapısal değişimlerin hız kazanmış olması asla bir tesadüf değildir. Zira bu on yıllık dönem içerisinde gençlikle doğrudan ya da dolaylı bir şekilde ilişkili olan birçok reforma imza atılmış ve muhtelif düzenlemeler yapılmıştır.

Bu dönemde AB tam üyelik sürecinin de etkisiyle gençlerin siyasal ve toplumsal yaşama katılımı konusundaki engellerin tek tek kaldırılması ve gençlerin örgütlenme olanaklarının artırılması hususlarında önemli değişimler gerçekleştirilmiştir. Milletvekili seçilme yaşı 25'e düşürülmüş, siyasal partilere üyelik yaşı 18 olarak belirlenmiştir. Yine bu dönemde gerçekleştirilen düzenlemelerle 12 yaşından küçük çocuklar ailelerinin izniyle, 15 yaşından büyük çocuklar ise kendi iradeleriyle çocuk derneklerine üye olabilmekte ya da dernek kurabilmektedir. 18 yaşına gelen her vatandaş ise istediği derneğe üye olabilmekte veya dernek kurabilmektedir. 2005 yılında yasalaşan Çocuk Koruma Kanunu kapsamında ise, 18 yaş ve altındaki çocuk ve gençlere ilişkin hizmetlerin genel çerçevesi çizilmiş, bu konudaki bir boşluk daha kapatılmıştır. Bu ve benzeri yasal düzenlemelerin gençlerin karar alma süreçlerine daha etkili bir şekilde katılmalarını sağlayacağı aşikârdır (Acar, 2008: 9).

Son on yıllık dönemde gerçekleşen önemli hususlardan biri de Ulusal Ajansın kurulmasıdır. Ulusal Ajans, her ne kadar gençlik politikalarını yapılandırma amacını taşımaya da, gençlik alanında yer alan kurum, kuruluş ve STK'ların güçlendirilmesi yönünde iyi bir araç vazifesi görmektedir. Tam üyelik sürecinin başlamasıyla birlikte Avrupa Birliği'nin ilgili sosyal fonlarından yararlanma hakkını alan Türkiye'de giderek artan sayıda genç ve gençlik kuruluşu fon desteği almaya başlamıştır (Acar, 2008: 9).

Bütün bu düzenlemeler gençliğe yönelik paradigmanın son on yıl içinde radikal bir biçimde değiştiğinin açık bir göstergesidir. Ancak bu

düzenlemelerin yeterli olduğunu söylemek de mümkün değildir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulması, söz konusu düzenlemelerin daha üst düzeylere taşınması ve Türkiye'nin gençliğe dair uzun soluklu planlamalar yapması açısından son derece büyük bir önem taşımaktadır.

2. METODOLOJİ DEĞİŞİKLİĞİ: SORUN-ODAKLI YAKLAŞIM-DAN ÇÖZÜM-ODAKLI YAKLAŞIMA DOĞRU

Türkiye'nin son yıllarda yakaladığı büyüme ivmesinin sürdürülebilir olması, yalnızca ekonomik, siyasal ve diplomatik ilişkilerin istikrarına bağlı olmayıp, aynı zamanda gençlere verdiği önemle ve gençliğe biçtiği rolle de yakından ilgilidir. Gençlerin içinde yaşadıkları zamanın ve mekânın gereklerine uygun bir yaşama alanına kavuşmaları, hem kişisel gelişimlerinin en üst düzeyde karşılanması açısından hem de dış dünyadaki akranlarıyla rekabet edebilecek donanımına erişmeleri bakımından son derece önemlidir.

Ancak yakın dönemlere kadar Türkiye'de gençliğe hak ettiği önemin verildiğini ve onlara ilişkin bütünlüklü politikaların geliştirildiğini söylemek güçtür. Gençler, çoğunlukla sorunların kaynağı olarak görülmüş ve adeta terbiye edilmesi ve kontrol altına alınması gereken 'negatif bir güç' olarak telakki edilmiştir. Bu da, gençlik politikalarının hazırlık ve uygulama aşamasında gençliğin söz sahibi olamamasına, planlama, karar alma ve uygulama süreçlerine uzak kalmasına, gençlerin kendi aralarında bir üst örgüte sahip olamamasına ve bilgi alış verişi sağlayamamasına yol açmış, gençlerin gerek hükümet gerekse diğer tüm kamu kurum ve kuruluşlarının karşısına eşit ortak olarak çıkmasına engel olmuştur (Şentuna ve Çelebi, 2010: 116).

Fakat yukarıda da ifade edildiği üzere, son yıllarda gençlere ve gençliğe ilişkin geleneksel yaklaşımların radikal bir biçimde değişmesi sonucunda, yeni ve daha kuşatıcı bir gençlik politikası oluşturulmuş, gençleri sorunların kaynağı olarak gören anlayış yerine, onların sorunlarını çözmeye odaklı işlevsel bir yaklaşım geliştirilmiştir.

Esasında Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulmasını da bu minvalde değerlendirmek mümkündür. Zira bu Bakanlık, bir yanıyla Türkiye'de

gençlere hizmet üreten kamu kurumlarının farklı görev tanımlarının bulunması nedeniyle ortak bir gençlik politikasının bir türlü oluşturulmamasının önüne geçmek, diğer yanı sıra da gençlerin de kendi sorunları ve gelecekleri adına söz sahibi olabilmelerini mümkün kılmak amacıyla kurulmuştur. Nitekim söz konusu Bakanlığın 2013-2017 yılları arasında kapsayan Stratejik Planı incelendiğinde, Bakanlığın kuruluş kanununa atıfla bu temel amacın gayet açık bir şekilde ifade edildiği görülmektedir. Söz konusu kanunun Bakanlığa yüklediği bazı görevler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkili katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,

- Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2013).

Bakanlığa yüklenen bu görevler, genç kavramının ihtiva ettiği dinamizme uygun ve çağın gereklerini karşılayacak bilimsel bir yaklaşımın sahiplenildiğini açıkça ortaya koymakta ve gençlerin hem sorunlarının çözümüne odaklanan hem de onların kendilerini geliştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları demokratik ortamların oluşturulmasına çalışan yeni bir metodolojinin benimsendiğini göstermektedir. Söz konusu metodoloji, öncelikle gençleri siyasal ve toplumsal yaşamın temel bir aktörü olarak tanımlamakta ve tüm gelecek tahayyüllerinin merkezine yerleştirmektedir.

Ancak gençlerin bu şekilde konumlandırılması, yalnızca söylemsel düzeyde kalmamakta, aynı zamanda onların bahse konu tahayyüllerin gerçekleştirilmesi yönünde etkin bir katılım sergilemelerini ve sorumluluk almalarını da içermektedir. Nitekim başta Başbakan Erdoğan olmak üzere, tüm ilgili üst düzey yöneticiler sıklıkla bu hususu vurgulamakta

ve Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. yılına denk düşen 2023 hedeflerinin yakalanabilmesi için gençlerin aktif katılımının zorunluluk olduğunun altını çizmektedirler.

Türk siyasal hayatındaki klasik-geleneksel konumlandır(ıl)manın ötesine geçen ve gençleri karar alma mekanizmalarına etkin bir şekilde katılan kurucu bir aktör olarak benimseyen bu yeni yaklaşım, şüphesiz ki yalnızca Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinden ve yönetim kadrolarında bulunan siyasilere tercihlerinden kaynaklanmamakta, aynı zamanda küreselleşme sürecinin oluşturduğu yeni olgulardan ve dinamiklerden de beslenmektedir.

Gerçekten de küreselleşmenin hızlanması ve bu süreçte kapitalizmin yeniden yapılanma sürecine girmesi, bir taraftan iletişim ve bilgisayar teknolojilerinin önem kazanmasına, diğer taraftan ise internetin küresel sistemin kültürel mecrası haline gelmesine zemin hazırlamış ve bu durum da, başta gençler olmak üzere, tüm toplumsal kesimlerin ve dinamiklerin yepyeni bir hüviyete kavuşmasına kaynaklık etmiştir. Geleneksel kitle iletişim araçlarının önüne geçen internet, gündelik hayatı ve kültürel alanı hızlı bir şekilde dönüştürmekte ve gündelik hayatın örgütlenmesinde internet dolayısıyla gerçekleşen toplumsal etkileşim daha ağırlık kazanmaktadır. Bu yönüyle, interneti yeni zamanların en etkili iletişim aygıtı olarak nitelendirmek mümkündür. Teknik özellikleri sayesinde, global düzeyde çok kolay, hızlı ve kapsamlı bir yayılma gücüne sahip olan internet, diğer kitle iletişim teknolojileriyle birlikte, küreselleşmeyle gelen başat kültürel değerlerin temel taşıyıcısı ve dağıtıcısı konumundadır (Güzel, 2006: 8).

İnternetin sağladığı bu yeni ve orijinal konum, özellikle dünya gençliği tarafından hızlı bir şekilde fark edilmiş ve artık gençler kendi ulusal sınırlarının dar çerçeveli politikaları içinde tanımlanamayacak denli geniş bir ilişkisellik içinde konumlanmaya başlamışlardır. Gerek gençlere ödevler yükleyen ve sınırlar çizen klasik devlet politikaları açısından gerekse sürekli bir biçimde denetlenen ve kontrol altında tutulan gençler açısından son derece yeni ve şaşırtıcı olan bu mecra, gençliğe yönelik politikaların dünya genelinde değişmesine yol açmış ve ülkeler bu konudaki politikalarını revize etme ihtiyacı hissetmişlerdir.

21. yüzyıl gençliğinin en önemli özelliklerinden biri, küresel bir olgu haline gelmesidir. Gençler ve çocuklar, mekânın kayganlaştığı küresel dünyada hem fiziksel hem de sanal olarak en hareketli kesimi oluşturmaktadır. Bu süreçte, kozmopolit nitelikli metropollerde yaşayan gençlerin hem deneyimleri birbirlerine yakınlaşmakta hem de bu gençlerin bir kısmı muhtelif aidiyetlerini uluslar ötesi düzlemde kurgulamaktadır. Fakat bu, doğrusal ve türdeş bir süreç olarak da görülmemelidir. Zira yerel özellikler gençlerin deneyim ve kurgularını ve toplumun onlara ilişkin betimleme biçimleri ile söylemlerini sürekli bir biçimde yeniden inşa etmektedir (Neyzi, 2001: 38).

Küreselleşme sürecinin ve bu süreçte ortaya çıkan siyasal, ekonomik, kültürel ve teknolojik nitelikli enstrümanların oluşturduğu yeni dünya düzeninde, gençler artık ulusal devletlerinin ya da lokal aidiyetlerinin kendileri için sunduğu ya da çizdiği yaşam çerçevesinin dışında hareket edebilmekte ve her türlü sınırlanmışlık duygusunu aşabilmektedirler. Bu durum, gençlerin çok daha karmaşık ve dinamik bir kimlik edinme süreci yaşamalarına yol açmakta, yaşama dair beklentilerini çeşitlendirmekte ve başta kendi ülkeleri olmak üzere, tüm dünya siyasetinde etkin olma yönündeki talep ve kararlılıklarını güçlendirmektedir. 2010 yılının sonunda Tunus'ta başlayarak Arap dünyasının birçok ülkesine yayılan ve "Arap Baharı" denilen halk hareketlerinin yarattığı yeni konjonktürü, gençlerin dünya siyasetinde ne denli etkili olabildiklerinin ve olabileceklerinin en sansasyonel ve güncel örneği olarak vermek mümkündür.

Küresel sisteme entegre olma ve bu sistemin en başat güçlerinden biri haline gelme yolunda önemli mesafeler kat eden Türkiye'nin dünya genelinde yaşanan bu değişim-dönüşüm sürecini en hızlı şekilde anlamlandıran ve buna intibak sağlamaya çalışan ülkelerden biri olduğu kuşkusuzdur. Türkiye'nin söz konusu süreçteki bu tavrı, gençlere ve gençliğe yönelik politikalarının da temel motivasyonlarından birini oluşturmaktadır.

Sahip olduğu genç nüfus itibarıyla dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olan Türkiye, bu potansiyelini en doğru ve sağlıklı şekilde kullanmak için, bir taraftan geçmişten günümüze dek biriken sorunları çözmeye ve gençlere yönelik kapsamlı politikalar geliştirmeye çalışmalı, diğer taraftan da küresel çağın gerekliliklerini karşılamaya ve gençleri gelece-

ğin yöneticisi olarak değil, inşa edicisi olarak konumlandırmaya dönük yaklaşımlar geliştirmelidir.

SONUÇ

Gençlik olgusunu, ulusların sahip olduğu en büyük değer ve 'yatırım' alanı olarak tanımlamak mümkündür. Bu değer farkında olan ve ona yaşamın her alanında işlevsellik kazandırmaya çalışan ülkeler, bir taraftan uluslararası düzenin mevcut konjonktürünü sahip olduğu genç nüfusun imkân ve kabiliyetlerinden istifade etmek suretiyle kendi çıkarları doğrultusunda kullanma olanağına erişirken, diğer taraftan da yarınlarını güvence altına alan uzun vadeli bir yatırım yapma fırsatına sahip olmaktadır.

Genç nüfus oranının genel demografik yapı içerisindeki ortalamasının oldukça yüksek olduğu Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler açısından gençlik olgusunun çok daha büyük bir önem taşıdığı kuşkusuzdur. Ancak Türkiye'nin yakın dönemlere kadar gençliğe dair vizyoner bir bakış açısı geliştirdiğini ve kapsamlı bir politika inşa ettiğini söylemek son derece güçtür. Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısı boyunca Türk siyasal hayatına egemen olan vesayetçi anlayış, birçok toplumsal kesimle birlikte, gençlerin de karar alma mekanizmalarından dışlanmalarına yol açmış ve bu durum, gençlerin ülke ve dünya meselelerine yönelik genel bir ilgisizlik haline duçar olmalarına neden olmuştur.

Fakat gerek tüm dünya genelinde etkin olan ve baş döndürücü bir hızla işleyen küreselleşme sürecinin yarattığı zamansal ve mekânsal geçişkenliğin etkisiyle, gerekse Türkiye'nin 21. yüzyılın hemen başında yakaladığı siyasal istikrarın ürettiği köklü değişim sürecinin etkisiyle, son on yıl içinde gençliğe yönelik tanımlar, uygulamalar geçmişle kıyas kabul etmeyecek şekilde farklılaşmış ve Cumhuriyet tarihi boyunca ilk defa somut bir gençlik politika belgesi oluşturulmuştur. Söz konusu dönemde, gençlerin karar alma süreçlerine etkin bir şekilde katılmaları için yasal ve kurumsal düzeyde birçok reform ve düzenleme yapılmış; başta Cumhuriyet'in 100. yılına denk düşen 2023 hedefleri olmak üzere, tüm gelecek planlamalarının merkezine gençler yerleştirilmiştir. Bu yönüyle

bakıldığında, Türkiye'nin AK Parti hükümetlerinin yönetiminde geçirdiği son on yılı, gençliğe ilişkin geleneksel vizyonun değiştiği, gençliğin sorunlarına yönelik kısa, orta ve uzun vadeli çözüm stratejilerinin geliştirildiği ve gençlik yatırımların hız kazandığı bir dönem olarak nitelendirmek mümkündür. Ancak tüm bu olumlu gelişmelere rağmen, Türkiye'deki gençlerin/gençliğin halen devam eden birçok sorununun bulunduğunu da vurgulamak gerekmektedir. Son yıllarda yakaladığı istikrarlı gelişme ivmesi sayesinde bölgesel bir güç konumuna yükselen Türkiye'nin uluslararası bir güç statüsüne ulaşabilmesi için, öncelikle gençlerin söz konusu sorunlarına odaklanması ve dış dünyadaki akranlarıyla rekabet edebilecek donanımda bir gençlik profili oluşturması elzemdir.

KAYNAKÇA

A) Kitap ve Makaleler

- Acar, Hakan (2008), "Türkiye'nin Ulusal Gençlik Politikası Nasıl Yapılandırılmalıdır?", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1): 1-20.
- Güzel, Mehmet (2006), "Küreselleşme, İnternet ve Gençlik Kültürü", *Küresel İletişim Dergisi*, 1: 1-16.
- Neyzi, Leyla (2011), "Türkiye'de Kamusal Söylemde Gençlik Kurgusunun Değişimi", *Der. Aslı Telli Aydemir, Katılımın "e-hali": Gençlerin Sanal Alemi*, (İstanbul: Alternatif Bilişim).
- Şentuna, Murat ve Çelebi, Müberra (2010), "Türkiye'deki Gençlik ve Spor İle İlgili Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Politikalarının Değerlendirilmesi ve Bir Model Örneği", *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (3):109-117.

B) İnternet Kaynakları

- Adalet ve Kalkınma Partisi, <http://www.akparti.org.tr/site/akparti/parti-programi#bolum>. (28.05.2013).
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, <http://www.gsb.gov.tr/content/files/20130127-8-1.pdf>. (28.05.2013).
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, <http://dergi.gsb.gov.tr/2013-2017-GSB-STRATEJIK-PLAN/> . (30.05.2013).